

BARNKONSEKVENSPANALYS [BKA]

Sten Sture förskola,
del av kvarteret Underofficeren

Detaljplan inför samråd

Version 2, 2023-12-04

Barnkonsekvensanalys Sten Sture förskola,

Del av kvarteret Underofficeren

Beställare: Annika Mässing, Uppsala kommun Skolfastigheter

Utförd av: Isabella Bergh och Madeleine Nordenknekt, Liljewall Arkitekter

2023-12-04

Innehåll

VAD INNEBÄR PROJEKTET?	3
VILKA BARN PÅVERKAS AV PROJEKTET?	3
NÄROMRÅDET OCH EN SAMMANHÅLLEN STADSDEL	4
SAMSPEL, LÄRANDE OCH REKREATION I UTEMILJÖ	9
SAMSPEL, LÄRANDE OCH REKREATION I INNEMILJÖ	16
VAR DAG, SKOLRESAN OCH FRITIDEN	18
IDENTITET, GESTALTNING OCH STOLTHET	20
SAMMANFATTNING	22

VAD INNEBÄR PROJEKTET?

Uppsala Science Park KB, som är en del av Vasakronan AB, önskar möjliggöra två nya byggrätter för laboratorium och kontor i anslutning till Uppsala Science Park. Uppsala kommun Skolfastigheter önskar samtidigt pröva möjligheten att uppföra en förskola med åtta avdelningar för totalt 144 barn.

Analysen grundar sig bland annat i kommunens framtagna riktlinjer för utemiljöns yta och kvalitet vid förskola och grundskola (Uppsala kommun 2020-11-12). Riktlinjen finns även framtagen som Story Map och finns att ta del av på kommunens hemsida. Där går även att läsa mer om grönska, zonerings, tillgänglighet, utomhuspedagogik m.m. (Skolors utemiljö (uppsala.se)).

VILKA BARN PÅVERKAS AV PROJEKTET?

Exempelvis barn som går på förskolan idag, småsyskon vars storasyskon går på förskolan idag, yngre barn som ska eller inte kommer kunna gå på förskolan, barn i upptagningsområdet eller barn som ska flytta in i området i framtiden?

- Barn i upptagningsområdet.
- Barn som ska börja på förskolan.
- Barn/ungdomar som nyttjar den befintliga naturmiljön (tex Gula Stigen).
- Ungdomar som tillhör intilliggande gymnasieskolor och passerar området.

NÄROMRÅDET OCH EN SAMMANHÅLLEN STADSDEL

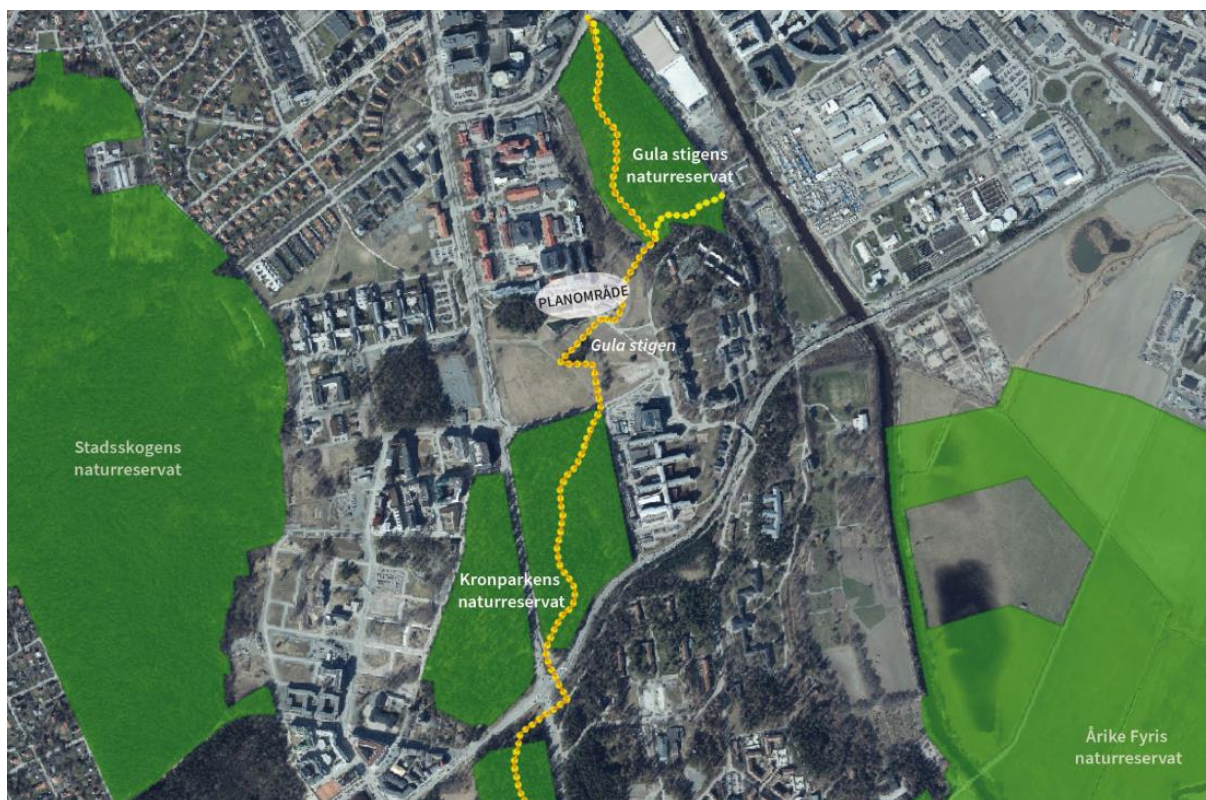
Vad angränsar förskolan till? Är det positiva aspekter som en park, naturmiljö eller fina hus?
Är det negativa aspekter som en bullrig väg, industrimiljö eller bara tråkiga parkeringsplatser?
Hur påverkas barnens hälsa av närområdet?

Förutsättningar:

- Området ligger cirka två kilometer sydväst om Uppsala Centralstation, i den sydöstra delen av Uppsala Science Park, och angränsar bland annat till Exercisfältet.
- Genom planområdet går Gula Stigen som även är en del av Upplandsleden. Gula Stigen länkar samman Kronparkens naturreservat, som ligger på andra sidan Regementsvägen, och den del av Gula Stigens naturreservat som utgörs av Kronåsen och Geijersdalen. Kringliggande naturområden utgör en stor kvalitet för området i stort.
- Utmed Gula Stigen ligger även Sten Sturemonumentet som utgör ett karaktärsskapande objekt i områdets närhet. Söder om Exercisfältet ligger även Ångströmlaboratoriet/Universitetet.
- Väster om planområdet finns en talldunge med spår av barns lek och som kan tänkas nyttjas av barn idag alternativt har nyttjats av barn på den tidigare förskolan. Öster om talldungen finns även en dagvattendamm som präglar planområdets närhet.
- Området nås i dagsläget från Dag Hammarskjölds väg västerifrån och Polacksgatan söderifrån. Polacksgatan kommer dock att stängas av framöver och då nås området endast från Dag Hammarskjölds väg. I nordväst angränsar området till angöring/parkering för kontors- och verksamhetsbyggnader.
- Förskoletomten ligger relativt skyddad från större trafikleder och tätare bebyggelse. Området passeras i första hand av gång- och cykeltrafikanter.

Tänk på:

- Kommunens kartering för luft och buller visar goda förhållanden vilket är positivt för den kommande etableringen (Webbkarta; Miljö, hälsa, säkerhet, Uppsala kommun).
- I samband med detaljplanen tas ett antal tekniska utredningar fram, såsom geoteknisk- och markteknisk undersökning, riskanalys för grundvatten, dagvattenutredning m.m., vilka syftar till att belysa områdets förutsättningar kopplat till miljö, hälsa och säkerhet.
- Det har i samband med planarbetet identifierats markföroreningar i området. Den exakta lokaliseringen är ännu inte känd och förskolegården skulle kunna komma att påverkas. Uppsala kommun Skolfastigheter köper endast "ren" mark så vid en eventuell förekomst av markföroreningar inom området ska detta hanteras av kommunen innan marken överläts till Uppsala kommun Skolfastigheter.
- Det kommer även tas fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) i det kommande planarbetet som berör påverkan på grundvatten, kulturhistoriskt värdefull miljö samt naturvärden kopplade till grönstruktur. Barnkonsekvensanalysen bör ses som värdefull input i de överväganden som görs i förhållande till identifierade värden.

Bilden visar planområdets lokalisering i anslutning till Gula Stigen och kringliggande naturreservat.

Påverkas projektet av några barriärer i form av intensiv trafik och breda gator, höjdskillnader i landskapet eller återvändsgator och brutna länkar? Finns det någon grupp som får mer utmaningar med barriärer än andra? Eller finns det bra gång- och cykelvägar, nära till hållplatser och starka länkar till närområdet?

Förutsättningar:

- Det finns inga större trafikala barriärer i anslutning till förskolans direkta närhet.
- Större fysiska barriärer ligger framför allt i anslutning till områdets ytterkanter, tex Dag Hammarskjölds väg och Fyrisån. Vad gäller Fyrisån så är det i första hand inte ån i sig utan snarare åsens formation/lutning som försvårar förutsättningarna att ta sig till det specifika området, inte minst för barnen.
- Närmsta busshållplats är Uppsala Science Park (ca 400 meter från planområdet) vilken trafikeras av flera buslinjer och det finns goda förutsättningar för föräldrar och barn att ta sig till, inom och från området med cykel.
- Det planeras också för en utbyggnad med ny spårväg mellan Bergsbrunna och Uppsala C med hållplats vid bland annat Uppsala Science Park. Utbyggnaden av spårvägen tillgängliggör och länkar samman området med övriga delar av staden.
- Att förskolan placeras i anslutning till arbetsplatser, såsom Uppsala Science Park och Ångströmlaboratoriet/Universitetet, innebär att föräldrar som arbetar inom och i närheten av området får en naturlig koppling dit och kan ta sig vidare på ett smidigt sätt efter hämtning/lämning.

Tänk på:

- Förskoletomten ligger relativt skyddad från större trafikleder och utgör ”sista anhalt” på Dag Hammarskjölds väg in mot området. Förbipasserande biltrafik är därav begränsad vilket är positivt för förskolans lokalisering.
- Förbipasserande utgörs i första hand av gång- och cykeltrafikanter som med fördel kan nyttja den separerade gång- och cykelbanan som sträcker sig söder om området, via tunnel under Dag Hammarskjölds väg, vidare mot kringliggande områden.
- Viss problematik finns utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv utmed Dag Hammarskjölds väg där det inte är ovanligt att både vuxna och barn genar över vägen på grund av att det är långt mellan övergångsställen. Åtgärder kopplat till detta ryms inte inom den specifika detaljplanen men är en aspekt man bör ta med sig i arbetet med den nya spårvägen.

Hur ser upptagningsområdet ut? Vilka stadsdelar eller bostadsområden kommer barnen ifrån? Finns det andra sociala länkar mellan områdena och blir skolan den enda gemensamma nämnaren?

Förutsättningar:

- Närliggande förskolor utgörs bland annat av Da Vinci och Sten Sture som ligger öster om planområdet. Ytterligare förskolor utgörs bland annat av Grindstugan, som ligger sydväst om planområdet, utmed andra sidan av Dag Hammarskjölds väg samt Jensen Kåbo och Kåbo Ängar som ligger söder om Döbelnsgatan, vid korsningen mot Sjukhusvägen.
- Den planerade förskolan är tänkt att ersätta den modul som tidigare var placerad inom fastigheten. Ca 72 platser flyttas från området Centrala staden – Fålhagen och ger ny kapacitet åt ca 144 platser i området Norby – Eriksberg – Flogsta.
- Kommande förskola antas få ett relativt stort/spritt upptagningsområde. Dess lokalisering i anslutning till ett arbetsplats- och campusområde skulle kunna innebära att föräldrarna känner varandra via arbetsplatsen snarare än att man bor nära varandra (samma bostadsområde).
- Förskolans lokalisering ”på vägen” mot centrum antas också bli attraktiv för familjer som passerar området till/från arbetet. Idag pågår även planering/byggnation av nya bostäder i Rosendal och Ulleråker som potentiellt skulle kunna ingå i upptagningsområdet.

Tänk på:

- Upptagningsområden och skoldistrikt är administrativa gränser som skapar sociala samspel. Beroende på vilka bostadsområden som ingår i ett upptagningsområde påverkar det barnens kompisar, hur lätt det är att träffas och leka på fritiden och vilka områden barnen besöker och får en relation till. Detta är inte en fråga som går att styra i den specifika detaljplanen, utan som snarare hör till kommunens övergripande arbete med lokalförsörjning.

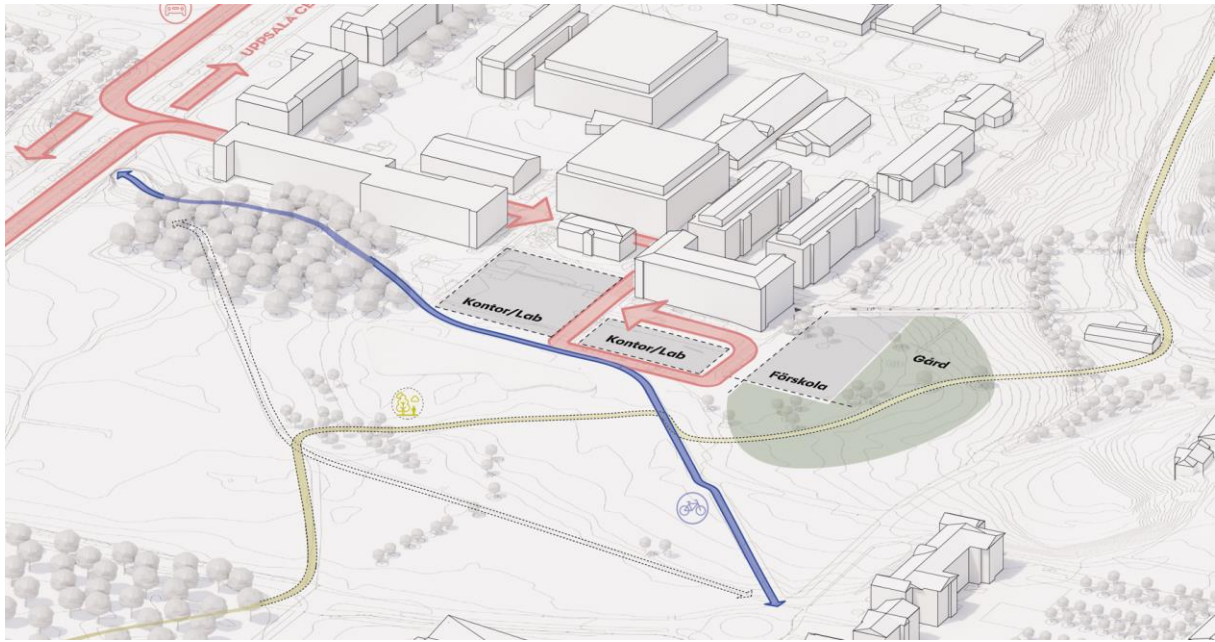
Vilka ytor på förskolan/skolan kan bli mötesplatser för barn och vuxna i området? Exempelvis en matsal, idrottshall, slöjdsal eller liknande. Krävs det några extra insatser för att skolmiljön ska bli mer av en mötesplats?

Förutsättningar:

- Intilliggande områden utgörs i huvudsak av arbetsplatser och förskolan bedöms i första hand inte utgöra en miljö där man vistas under kvällar och helger. Den skulle kunna tänkas användas sporadiskt av personer som passerar Gula Stigen.
- Det finns dock planer på att aktivera Exercisfältet och tillföra vistelsevärden som gör det mer tillgängligt för alla. Tankar finns bland annat om att använda området för evenemang och redan under nästa år kommer det att anordnas en festival på delar av fältet som ett pilotprojekt. Det finns också idéer om att utveckla fältet med stadsängar som bjuder in till mer vistelse än idag.
- Förskolebyggnaden planeras i dagsläget inte att bli uthyrningsbar. Att kravställa en flexibel struktur bedöms därför inte relevant i det specifika projektet. Förskolegården bör dock kunna nyttjas av allmänheten utanför verksamhetens aktiva tider.
- Förskolans unika läge, i anslutning till Uppsala Science Park, skapar förutsättningar för samverkan mellan förskolan och näringslivet.

Tänk på:

- Möjliggör flexibel användning av förskolegården för allmänheten utanför verksamhetens aktiva tider. Det kan handla om möjligheten att ta sig in, tillgänglighet till lekredskap m.m.
- Förskolegården och dess lokalisering i anslutning till den befintliga naturmiljön, och i övrigt separerad från annan bebyggelse, skulle kunna upplevas som något av en "baksida". Här finns möjlighet att arbeta med attraktiv ljussättning som ett fint inslag i en annars lite undanskymd del av en miljö som många passerar till fots och med cykel. Rätt belysning bidrar till trygghet inom området och kan även generera en mer inbjudande miljö att nyttja på kvällar, helger och under årets mörka månader.
- En aktivering av Exercisfältet söder om förskolan för evenemang kommer att påverka användningen av miljön i direkt anslutning till skolan. Mer rörelse i området skulle kunna bidra till att gården används mer även under kvällar och helger. Man bör i utformningen av gården ta höjd för att ett större slitage skulle kunna uppstå.
- Barn kan med fördel involveras i utvecklingen av Exercisfältet genom dialogforum, tex i samband med framtagandet av planprogram.

Bilden visar förskoletomtens lokalisering i anslutning till föreslagen bebyggelse för kontor och laboratorium (Tengbom 2023-11-17).

SAMSPEL, LÄRANDE OCH REKREATION I UTEMILJÖ

Kan barnens utevistelse tillgodoses inom fastighetens tomt? Hur många kvadratmeter per barn uppnår man? Rekommendation av friyta för förskolor i zon 2 är 30 m²/barn.

Förutsättningar:

- Den föreslagna nya förskolan ligger enligt riktlinje för utemiljöns yta och kvalitet vid förskola och grundskola i zon 2 vilket innebär att det ska finnas en friyta på minst 30 kvadratmeter per barn. Det aktuella förslaget möjliggör en friyta på 34 kvadratmeter per barn vilket överstiger rekommenderad storlek med marginal.

Tänk på:

- Detaljplanen bör ta höjd för en eventuell minskad friyta under projektets gång. Det kan bland annat handla om ökad yta för komplementbyggnader eller heltäckande skärmtak över sandlådor som reducerar friytan. Finns det ändå gott om plats för att uppfylla kommunens riktlinjer och skapa en förskolegård av hög kvalitet? Liggande förslag överstiger rekommenderad storlek med marginal vilket ses som positivt.

Hur säkerställs en trygg och lekfull miljö som stimulerar fysisk aktivitet?

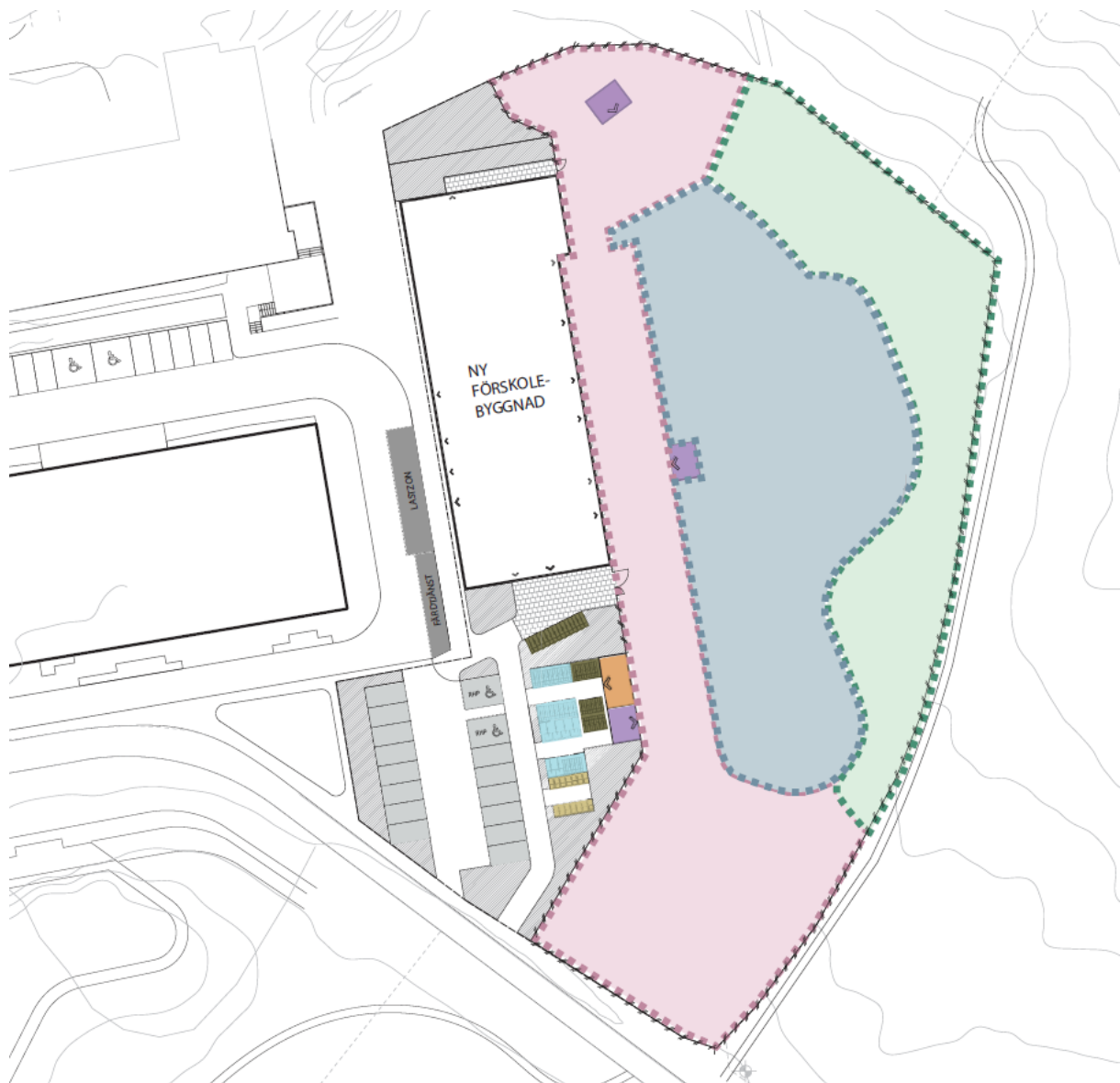
Förutsättningar:

- Förskolan är placerad i ett eget kvarter och i ett fritt läge med utblickar mot omgivningen. Förslaget innebär att gården är stor nog att programmeras med olika zoner för såväl avskildhet och återhämtning som för mer vilda aktiviteter.
- Gården har en sammanhållen och överblickbar form vilket ses som positivt då avskilda delar ofta resulterar i otrygga platser som riskerar att göras otillgängliga för barnen/eleverna.
- I anslutning till entrézonerna utmed byggnadens långsida finns möjlighet att skapa en zon som hålls fri från fartfylld och vild lek och som i stället blir en trygg plats för föräldrar och barn.
- I anslutning till den trygga zonen föreslås också funktioner för de mindre barnen, tex sandlådor, klätterlek m.m. som är överblickbar för personal även från insidan byggnaden.
- Från den trygga zonen övergår sedan gården till en rörelsefylld zon, med bland annat cykelslinga och balanslek, för att vid gårdens ytterkanter övergå till den vilda zonen med mer naturligt innehåll och möjlighet till friare lek.

Tänk på:

- Det är viktigt att gården erbjuder en miljö som barn och unga kan interagera med och påverka. Den ska erbjuda möjlighet att genom lek utmana sig själv och kalkylera risker.
- Naturmaterial och löst material är en viktig del av lekutbudet och färdiga lekredskap ska endast spela en begränsad roll.

- Förvaring av lekredskap bör utformas och placeras tillgängligt för barnen som på så sätt kan skapa sina egna lekar. Att placera lekredskapen tillgängligt för barnen bjuder också in till en varierad och spontan lek.
- Förskolegården ligger inom område som har hög till extremt hög känslighet för påverkan på grundvattnet. Andelen konstgjorda material bör, i linje med framtagna riktlinjer för utemiljöns yta och kvalitet vid förskola och grundskola, minimeras och användas med eftertanke eftersom dessa ofta innebär täta ytor för dagvatten samt avger skadliga ämnen till grundvatten, dagvatten och människor.

FÖRSKOLEGÅRDENS ZONER

 Trygga zonen	 Cykelparkering utan tak, 29st cyklar	 Barnvagnsparkering, 15st	 Lastzon/Färdtjänst
 Rörelsefyllda zonen	 Cykelparkering med tak, 20st cyklar, 6st lådcyklar	 Förråd för verksamhet	 Parkering personbil, 14st
 Vilda zonen	 Cykelparkering för verksamhet i förråd, 5st cyklar, 3st lådcyklar	 RHP, 2st	

Bilden visar förskolegårdens zonindelning (Liljewall Arkitekter 2023-11-10).

Hur säkerställs en varierad miljö och innehållande grönska och naturkaraktär? Grundläggande kvaliteter som ska eftersträvas är en stor andel grönska av naturkaraktär och en varierad topografi. Befintlig värdefull naturmark ska bevaras och integreras i gårdsmiljön.

Förutsättningar:

- Ambitionen är att bevara så mycket som möjligt av områdets befintliga vegetation samt att bygga vidare/platsskapa på det som redan finns.
- Inom planområdet finns en del befintlig vegetation i form av träd och buskar som föreslås bevaras och förstärkas med nyplanteringar och funktioner för odling.
- Intilliggande naturområden förstärker både den fysiska och visuella upplevelsen av en grön lek- och närmiljö.
- Inom områdets ytterzon föreslås uppbyggnad av kullar som möjliggör en mer varierad och utmanande terräng/topografi. Detta ger ett komplement till den annars relativt platta tomten.
- Planområdet ligger inom ett område som är utpekade med höga kulturvärden vilket kan komma att påverka utformningen av byggnaden och gårdsmiljön. Utpekade värden är bland annat kopplade till Exercisfältet och dess karaktär som ett öppet fält.

Tänk på:

- Befintlig vegetation bör så långt som möjligt bevaras. Uppvuxna träd bidrar till skydd från bland annat sol och vind samt kan även fungera som klätterträd för barnen.
- Nyplanteringar bör under den första tiden skyddas med etableringsskyddande staket för att möjliggöra god tillväxt.
- En variation av träd, buskar och växtlighet som gynnar upplevelsevärden såsom blomning, dofter, frukt eller bär bör eftersträvas.
- Områdets kulturhistoriska värden bör ses som en tillgång för området och något att bygga vidare på. Ett exempel är att utforma kullar som åkerholmar vilket möjliggör ett hänsynstagande till den befintliga karaktären vid Exercisfältet samtidigt som det bidrar till att skapa viktiga inslag i barnens utemiljö. En varierad topografi utgör ett betydelsefullt inslag i barnens lekmiljö och möjliggör fysisk aktivitet och utmaning.
- För att säkerställa värdefull vegetation bör tex befintliga träd om möjligt skyddas i detaljplanen. Eventuella fällda träd bör användas i den kommande gestaltningen, tex som byggmaterial till naturliga lekytor eller boplatser åt djur.

Hur säkerställs en mer rörelsefylld zon på gården? Vilken utrustning, växtlighet eller byggnadsstruktur används?

Förutsättningar:

- Centralt inom gården föreslås en cykelslinga som bjuder in till en mer aktiv lek. Cykelslingan möjliggör framkomlighet oavsett rörelseförmåga samt att barn i rullstol/gåstol kan nå alla gårdens zoner.

- Utöver cykelslingan möjliggörs också ytor för kullar, spänger och balanslek som både tar vara på den naturliga miljön och fungerar som lekutrustning som bidrar till motorisk utveckling.

Tänk på:

- Viktigt att även möjliggöra för oprogrammerade ytor mellan zonerna där barnen har möjlighet till friare lek.

Hur säkerställs ett bra mikroklimat som möjliggör utevistelser i både sol och skugga?

Förutsättningar:

- Det finns goda förutsättningar för både sol och skugga på gården. Flera av områdets befintliga träd har en väl utvecklad krona och kan på så sätt utgöra ett bra skydd mot solen. Möjlighet finns även att komplettera med pergola och/eller skärmtak i anslutning till mer utsatta miljöer.
- Merparten av de uppvuxna träden ligger i mellan/ytterzonen och ny vegetation bör även uppföras inom den lugna zonen.
- Byggnadens föreslagna volym, med utskjutande övervåning, möjliggör även väderskydd intill gårdsentrén.

Tänk på:

- Vegetationen bör placeras med tanke på solinstrålning. Träd och buskar bör i första hand planteras i stora storlekar för att åstadkomma skuggeffekter från början.
- Vid nyplantering av träd är det viktigt att beakta att det tar tid innan träden hunnit växa till sig helt och hållet och det kan därför bli aktuellt med kompletterande solskydd under tiden, tex pergola eller skärmtak. Detta gäller bland annat där stillasittande lek sker, tex i anslutning till sandlådor där ofta de yngsta barnen vistas.
- Val av växtlighet bör eftersträva vegetation med både löv och barr.

Hur säkerställs att gården utgör en bra grund för utomhuspedagogik?

Förutsättningar:

- Gården utformas med en tematik som bygger vidare på områdets naturliga karaktär och möjliggör bland annat plats för odling i anslutning till befintliga bärbuskar inom områdets norra del. Odling lockar inte enbart till sig fjärilar och bin, utan bidrar också till en pedagogisk- och utbildande miljö.
- En utomhusmiljö med varierade färger, former, dofter, smaker etc. bidrar också till utveckling av barnens sinnen.
- Närmast byggnaden finns även en öppen plats, flexibel för att användas till allt från samlingar, samtalsgrupper, konstruktionslek m.m.

Tänk på:

- Det är viktigt att gården utformas överblickbar och utan skynda vrår så att personalen kan hålla en övergripande koll på barnen. Även byggnaden kan utformas med stora, lågt sittande fönster för kontakt med gården inifrån lokalerna.
- Gården kan med fördel utformas med väggar/plank att fästa pedagogiskt material. Här är det också viktigt med tillgänglig förvaring. Utformningen bör också underlätta för pedagogiska moment att lätt kunna flyttas ut.
- Delar av dagvattenhanteringen kan om möjligt ses som ett pedagogiskt inslag till utformningen av gårdsmiljön. Går det att integrera bevattningsmöjligheter som tex utkastare på vägg eller förslutbar regntunna i anslutning till odlingar?

Hur säkerställs att gården är användbar för alla?

Förutsättningar:

- Gårdens olika zoner möjliggör för en variation av åldrar, tempo och lekar.
- Den hårdgjorda cykelslingan möjliggör framkomlighet oavsett rörelseförmåga samt att barn i rullstol/gåstol kan nå alla gårdens zoner.
- Zonen närmast byggnaden erbjuder, som kontrast till det högre tempo, plats för avskildhet och återhämtning.

Tänk på:

- Alla barn och unga ska tryggt kunna förflytta sig på egen hand, vistas på och använda gården.
- Gården ska erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter och upplevelser där alla barn och unga får vara delaktiga. Alla ska kunna uppleva risktagande i leken och därmed kunna utforska sina gränser.
- Gården ska inte bidra till utanförskap och det är därför viktigt att miljöerna är inkluderande och användbara för alla. Tillgängliga markmaterial och specialredskap bör användas där samtliga barn tycker om att leka och anpassning bör inte bidra till att barn med funktionsvariationer hellre går någon annanstans.
- Det ska finnas platser där man kan iaktta och platser att dra sig undan.

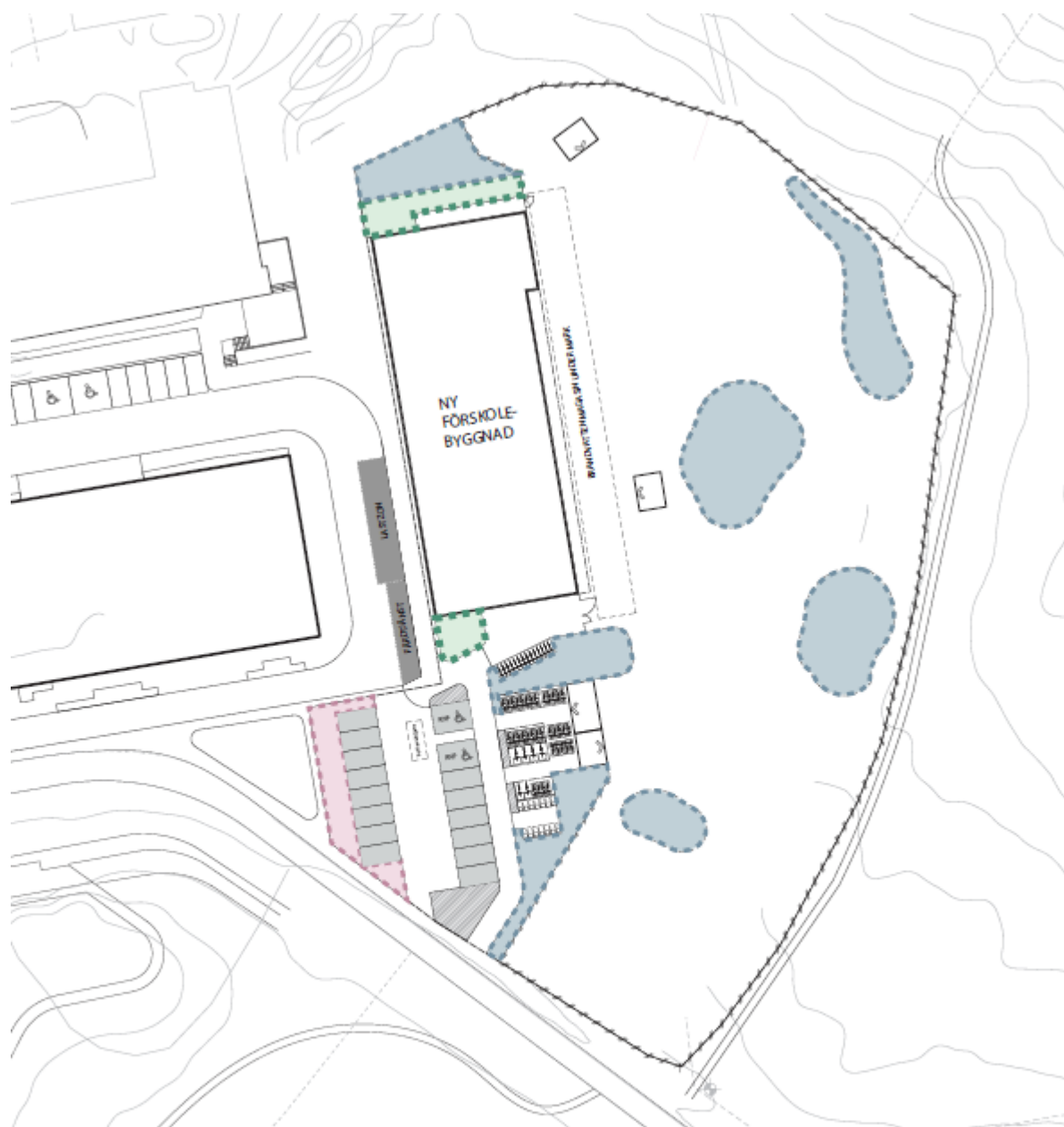
Hur säkerställs att gården har lämpliga ytor för rening och fördröjning av dagvatten?

Förutsättningar:

- Dagvatten som uppkommer inom kvartersmark planeras att fördröjas och renas lokalt innan anslutning till den allmänna dagvattenanläggningen sker.
- Illustrerat förslag möjliggör ytor för dagvattenhantering från gård, tak och parkering.
- Förutsättningar finns att nyttja dagvattenhanteringen som en resurs på gården vilken kan utformas för att ge mervärden till lek och pedagogiska aktiviteter.

Tänk på:

- Gårdsmiljön bör utformas på ett säkert sätt för barnen där djupa eller stillastående vatten som kan leda till olyckor undviks.
- Delar av dagvattenhanteringen bör om möjligt ses som ett pedagogiskt inslag till utformningen av gårdsmiljön.
- Går det att integrera bevattningsmöjligheter som tex vattenkastare eller stuprör som kan bli ett värdefullt inslag i lek- och/eller den pedagogiska miljön? Eller kan en regntunna integreras i miljön för nyttjas för bevattning av odling och till vattenlek i sandlådor?
- Rening av dagvatten bör om möjligt ske med hjälp av växtlighet (tex raingarden, biofilter eller dylikt).

DAGVATTENHANTERING

	Ytor för dagvatten från parkering		Lastzon/Färdtjänst
	Ytor för dagvatten från gräs		Parkering personbil, 14st
	Ytor för dagvatten från tak		RHP, 2st

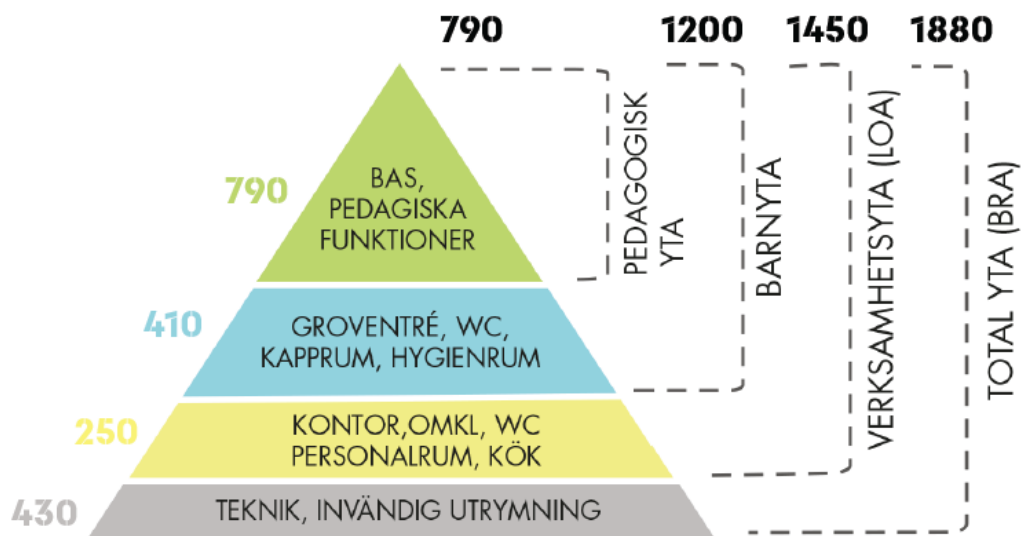
Bilden visar principer för dagvattenhantering inom planområdet (Liljewall Arkitekter 2023-11-10).

SAMSPEL, LÄRANDE OCH REKREATION I INNEMILJÖ

Hur många kvadratmeter per barn uppnår vi inomhus?

Förutsättningar:

- Lokalarean utgör ca 10 kvm / barn. Huvuddelen av föreslagen lokalyta utgörs av pedagogiska funktioner som kommer barnen till gagn.
- Byggnaden vänder sig på ett naturligt sätt mot omgivande naturområden och byggnadskroppen bidrar också till minskat buller och luftföroreningar på gården.

Bilden visar fördelningen av funktioner inom förskolebyggnaden (Tengbom 2023-11-17).

Bilden visar föreslagna våningsplan (Tengbom 2023-11-17).

Tänk på:

- Ibland söker barnen lugn och ro, ibland vill de vara aktiva, och behovet ändras över dagen. Förskolan ska erbjuda rum för koncentration liksom fartfyllda lekar.
- För aktiva barn som söker kontakt och utmaning behövs större sammanhang såsom lek och rörelse, ljud och ljus, spännande färger och material. För andra kanske rutiner och tydlighet är en förutsättning för att utvecklas.
- Detaljplanen syftar till att säkerställa en tillräcklig byggrätt för förskolan och dess funktioner och detaljerade lösningar berörs först i kommande bygglovsskede och projektering. Nedan redovisas ett antal frågeställningar som kan vara bra att ta med sig i den vidare utformningen av byggnaden.
 - Är det lätt att orientera sig?
 - Hur skapas en varierad rumsindelning? (att alla rum inte ser likadana ut).
 - Är kommunikationsytor överblickbara?
 - Skapas en lugn måltidsmiljö?
 - Placeras funktioner (tex matsal, ateljé etc.) så att de enkelt kan nås av alla barn?
 - Att arbeta med naturligt dagsljusinsläpp bidrar till kvalitet och besparing av elektricitet.

VARDAG, SKOLRESAN OCH FRITIDEN

Finns det en säker plats att stanna till med bil för hämtning och lämning? Finns det förutsättningar att uppmuntra gång, cykel eller kollektivtrafik vid hämtning/lämning? Finns det risk för farliga trafiksituationer? Har någon grupp svårare att ta sig till och från skolan än andra?

Förutsättningar:

- En parkeringsplats för hämtning och lämning planeras söder om förskolebyggnaden i anslutning till byggnadens huvudentré. Förslaget innebär att man vid lämning/hämtning behöver åka in på parkeringen och stanna vilket innebär att trafiken hålls separerad från gående, cyklister och skolgården. Tillgänglig parkering förläggs med fördel närmast byggnadens huvudentré.
- Leveranser till/från förskolan sker längs den västra fasaden av byggnaden med en tydlig separering från övrig trafik.
- I anslutning till byggnadens huvudentré finns även cykelparkering (även för lådcyklar) samt cykel- och barnvagnsförråd.
- Hållplats för buss ligger på säkert gångavstånd till förskolan, ca 400 meter från planområdet, utmed Dag Hammarsköldleden (Uppsala Science Park).

Bilden visar föreslagen angöringssituation och parkering i anslutning till förskolan (Liljewall Arkitekter 2023-11-10).

Tänk på:

- Beakta säker väg från föreslagen parkering för bilar till byggnadens huvudentré. I liggande förslag finns separat gångväg mellan parkeringen och huvudentrén så att man inte behöver ta sig fram via backande bilar vilket ses som positivt utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv.
- Beakta orienterbarheten och tydliggör entréer. I gällande förslag möjliggörs flera olika entréer (personal- och besöksentré, huvudentré samt två gårdsentréer) vilket skulle kunna skapa förvirring.

Finns det barnvagnsparkering och cykelparkering?

- Cykel- och barnvagnsparkering anordnas i anslutning till byggnadens angöring och huvudentré. Förråd för bland annat barnvagnar och lådcyklar anordnas med fördel i anslutning till parkeringen och på ett tillgängligt avstånd till huvudbyggnadens entré.
- Se till att möjligheten finns att låsa fast cykel och vagn.

IDENTITET, GESTALTNING OCH STOLTHET

Beskriv förskolan utmärkande arkitektur. Vilket årtal är den ifrån? Vilka färger är dominerande? Syns några kulturella uttryck så som flaggor eller emblem? Kopplar den an till landskapet eller en historia? Hur tror vi att skolbyggnadens arkitektur påverkar eller kommer påverka barnen som vistas där?

- Förskolan ligger inom ett område som tidigare utgjordes av Uppsalas Artilleriregemente och har höga kulturvärden. Området ligger också i anslutning till värdefulla naturmiljöer i form av Kronparkens- och Gula Stigens naturreservat.
- Föreslagen bebyggelse hämtar inspiration från den historiska arkitekturen vad gäller skala och karaktär.
- Byggnaden blir både platsspecifik och unik vilket förstärker områdets identitet och kan bidra till stolthet hos barnen och personalen.
- Förskolegården bygger vidare på områdets naturliga karaktär och förstärker kopplingen till intilliggande naturmiljöer.

Tänk på:

- Gestaltning av ljussättning, färgsättning och skyltning kan förstärka "ägandeskapet" av platsen och byggnaden.

Ett hus mellan **garnisonsarkitektur** & **naturen**

Bilden beskriver tänkt koncept för byggnaden som ska fånga upp och bygga vidare på områdets befintliga karaktär och identitet (Tengbom 2023-11-17).

Hur säkerställs att barn har getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och om deras åsikt beaktats?

- Processen har hittills inte involverat några barn angående utformningen av förskolan eller gården. Erfarenheter från tidigare projekt, forskning och studier ligger till grund för det tidiga skissarbetet.

Tänk på:

- Involvering av barn och/eller pedagoger genom dialogforum bör arrangeras framöver på ett sätt som är lämpligt i projektet. Om det inte finns en befintlig verksamhet att vända sig till kan man vända sig till barn vid en befintlig förskola. Ett annat alternativ är att använda resultat från nyligen genomförda projekt.
- För att få med barnens inflytande vid nybyggnation kan vissa delar utelämnas, tex fågelholkar, insektholkar, tankstationer m.m. som barnen kan vara med och bygga i ett senare skede.
- Grundläggande information om projektet bör gå ut till alla berörda, tex genom kommunens hemsida eller lokaltidningen. Språk och bildspråk bör vidare anpassas för målgruppen barn och unga.

SAMMANFATTNING

- Förskolan ligger i ett centralt och fördelaktigt läge i anslutning till Uppsala Science Park och Ångströmlaboratoriet med en stor andel arbetsplatser. Planområdet ligger även i anslutning till Exercisfältet och Gula Stigen som bidrar till en naturnära och grön närmiljö.
- Det finns inga större trafikala barriärer i anslutning till förskolans direkta närhet och det finns goda förutsättningar för barn och föräldrar att ta sig till, inom och från området med olika transportmedel. Det planeras också för en utbyggnad med ny spårväg mellan Bergsbrunna och Uppsala C, med hållplats vid bland annat Uppsala Science Park, som vid utbyggnad tillgängliggör och länkar samman området med övriga delar av staden.
- Förskolegården överstiger rekommenderad storlek enligt kommunens riktlinjer med marginal och det finns stora möjligheter att ta tillvara och bygga vidare på områdets naturliga karaktär. Merparten av områdets träd och buskar föreslås bevaras och förstärks med nyplanteringar och pedagogiska funktioner för tex odling.
- Förskolegården inrymmer olika zoner som möjliggör för en variation av åldrar, tempon och lekar. Gården har en sammanhållen och överblickbar form och möjliggör för såväl avskildhet och återhämtning som för mer vilda aktiviteter.
- Det finns goda förutsättningar för både sol och skugga på gården. Flera av områdets befintliga träd har en väl utvecklad krona och kan på så sätt utgöra ett bra skydd mot solen. Möjlighet finns även att komplettera med pergola och/eller skärmtak i anslutning till mer utsatta miljöer.
- Planområdet ligger inom ett område som är utpekade med höga kulturvärden vilket kan komma att påverka utformningen av byggnaden och gårdsmiljön i kommande projektering. Utpekade värden är bland annat kopplade till Exercisfältet och dess karaktär som ett öppet fält. Här finns möjligheter att se områdets kulturhistoriska värden som en tillgång för området och något att bygga vidare på.
- Processen har hittills inte involverat några barn angående utformningen av förskolan eller gården. Att involvera barn och/eller pedagoger i det fortsatta arbetet kan förstärka "ägandeskapet" av platsen. Det går också att utelämnas vissa delar som barnen kan vara med och bygga i ett senare skede (tex fågelholkar, insektsholkar, tankstationer m.m.).